

SCHULD EN BOETE

DE MAAND VAN DE FILOSOFIE

April is de Maand van de Filosofie. En dit jaar is het thema 'Schuld & boete'. Als Stichting voor Christelijke Filosofie haken we hierop in, met een themanummer van *Soφie*. Wat is eigenlijk schuld? Wat is de aard van ons (morele) tekort? Immanuel Kant en Augustinus hebben op ons denken hierover een beslissende invloed gehad. Oprecht berouw is een voorwaarde voor vergeving, zo leren ons de miljoe-

nen reacties op de schuldbekentenis van Lance Armstrong. En wat moeten we met de enorme schuldenlast van de derde wereld?

Lees meer over schuld & boete in het eerste nummer van *Soφie* van dit jaar. Vraag gratis een proef-exemplaar aan op www.sophieonline.nl of maak gebruik van de speciale aanbieding voor nieuwe abonnees en ontvang een welkomstgeschenk.

FILOSOFEREN OP DE VELUWE

INTERVIEW MET LEEN VAN HAAFTEN EN AART DOKTER

Putten kent dit jaar een klein jubileum: de studiering NW-Veluwe bestaat dertig jaar.

Nadat in 1982 door het Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte een goedbezochte cursus was georganiseerd op de Veluwe, bestond er behoefte aan een vervolg: een blijvende gelegenheid voor bezinning en studie. Wat toen begon met huiskamerbijeenkomsten voor een paar mensen, is uitgegroeid tot een hechte organisatie met zo'n vijftig leden. Leen van Haaften, initiatiefnemer, en Aart Dokter, lid vanaf het eerste uur, zijn al jaren de drijvende krachten. Ze blikken graag terug.

FORMULE

Leen vertelt dat het tijd kostte om een goede vorm te vinden voor de kring. "In het begin besteedden we een heel seizoen aan het bespreken van één boek, bijvoorbeeld *Gelovend denken* van Van Woudenberg. Maar voor sommigen was dit te veel van het goede. Vervolgens namen we iedere bijeenkomst een ander onderwerp, wat anderen weer te hapsnap vonden. Ten slotte zijn we uitgekomen bij een formule die ons heel goed bevalt: we behandelen vier thema's per jaar, waarbij voor ieder thema twee avonden worden uitgetrokken." Aart vult aan: "Voor de keuze van het programma sluiten we aan bij de

wensen van de leden. Tijdens het lopende jaar peil ik de interesses. Maar ik informeer ook over welke onderwerpen iemand zelf een lezing zou kunnen houden. Want daardoor kan er een mooie mix ontstaan: ieder thema wordt ingeleid door een spreker van buiten én door een van de leden."

ONDERWERPEN EN SPREKERS

De leden kunnen zich voorbereiden aan de hand van een syllabus met teksten die door de sprekers zijn aangereikt. Een blik in de syllabi van de afgelopen jaren laat zien dat die leden een brede belangstelling hebben. Zo verdiepten zij zich in Duitse dichters en denkers, in de Griekse filosofie, in bewustzijn en geest. Maar ook spraken ze over vrij-

heid en over de publieke rol van religie. Dit jaar staat er een filmbespreking op het programma.

Op de sprekerslijst staan heel wat namen van hoogleraren Christelijke Filosofie en van anderen die direct betrokken zijn bij stichting en vereniging. “Ze komen graag bij ons”, zeggen de kringleiders met gepaste trots.

LEDEN

Voor wie is de kring eigenlijk bedoeld? Moet je universitair, liefst filosofisch, geschoold zijn? Dat hoeft beslist niet, maar je moet natuurlijk wel nieuwsgierig zijn, willen nadenken en willen lezen. Moet je christen zijn? Ook dat blijkt niet het geval. “Sommigen hebben een heel dun lijntje naar het christelijk geloof. Maar, filosofie kan niet buiten de Bijbelse openbaring. Daarom worden de studiekringavonden altijd begonnen met gebed en Bijbellezing. Dat vormt de beschermende context van de kring en dat is bepalend voor de richting van de bespreking.”

GEHEIM

Wat is het geheim van het succes? Leen en Aart noemen een aantal factoren: allereerst de formule die ze ontwikkeld hebben, en de syllabi die enorm stimulerend zijn voor de leden. Een heel belangrijke rol speelt daarnaast het onderlinge contact. Elke bijeenkomst wordt afgesloten met een hapje en een drankje, en de leden leven mee met elkaars wel en wee.

En waardoor houden de beide mannen het zelf al zo lang vol om de kar te trekken? Als ze die vraag beantwoorden, schittert het enthousiasme in hun ogen. Want ze zien het niet als een klus, maar als een toegevoegde waarde voor hun leven. Ze genieten enorm van de gezamenlijke voorbereiding, waarbij ze een taakverdeling hebben die elk van hen op het lijf geschreven is.

Maar uiteindelijk, zo geloven ze, is er een dieper geheim, door Leen zo geformuleerd: “Het is de Geest van de Eeuwige die de kring in stand houdt.”

BIJEENKOMST STUDIEKRINGEN

Op verschillende plaatsen in het land zijn studiekringen, met ieder zijn eigen werkwijze. Zo is de kring Katwijk gewoon om gedurende een aantal bijeenkomsten een boek uit de Verantwoordingsreeks te bespreken, Hoogeveen richt zich momenteel vooral op tijdschriftartikelen (onder andere uit *Sophie*), en de kring NW-Veluwe heeft ieder jaar een kant-en-klare syllabus met voorbereidend materiaal. De ene kring houdt het bij inleidingen door mensen uit eigen gelederen, de andere nodigt geregeld sprekers van buiten uit. In de regel vormen de behoeften en interesses van de leden het uitgangspunt voor het bepalen van het programma. Daarbij kan er eventueel gekozen worden voor een overkoepelend thema. Ook zijn er studiekringen die veel waarde hechten aan het zich eigen maken van het gedachtegoed van de Christelijke Filosofie. Alle studiekringen staan open voor belangstellenden en nieuwe leden.

Op **VRIJDAG 3 MEI** is er in het Centrum in Amersfoort een bijeenkomst voor studiekringleiders en -leden, en voor iedereen die geïnteresseerd is in de kringen of een kring zou willen starten.

WAAR? Utrechtseweg 1A, Amersfoort

HOE LAAT? 16.00-20.00 uur, inclusief maaltijd. Afsluitend hapje en drankje.

PROGRAMMA Start om 16.00 uur

De volgende punten komen dan aan de orde:- presentaties van enkele studiekringen- speech van Maarten Verkerk- uitwisseling van ervaringen- wat kan het Centrum doen ter ondersteuning, welke andere vormen zijn er mogelijk?

INFORMATIE EN AANMELDEN: Bij Ida Slump info@christelijkefilosofie.nl of bel met de Stichting voor Christelijke Filosofie op tel.: 033 - 43 28 288.

WAAROM CHRISTELIJKE FILOSOFIE EEN VERSCHIL KAN MAKEN VOOR DE ENGINEERING-PRAKTIJK: ‘SMART GRID’-TECHNOLOGIE

De christelijke filosofie zoals die door de Nederlandse filosoof Herman Dooyeweerd is ontwikkeld en door Hendrik van Riessen aan de Technische Universiteit Delft is toegepast op technologie en engineering, biedt een multi-aspectueel perspectief

op de werkelijkheid. Dat is vruchtbaar bij het onderzoek naar de complexiteit van grootschalige technische projecten. Het biedt ook een normatief kader voor de manier waarop op zodanige wijze aan de eisen van deze complexiteit kan worden voldaan,

dat de behoeften van zowel mensen als de natuur ermee worden gediend.
In de Van Riessen-lezing zal dit worden geïllu-

streerd door te laten zien hoe de ontwikkeling van smart grids in elektrische energievoorziening kan worden ondersteund door filosofische inzichten.

DR. PAULO RIBEIRO

Dr. Ribeiro is hoogleraar aan het Braziliaanse Energy Institute - Federal University System, universitair hoofddocent aan de Technische Universiteit Eindhoven, en adjunct-hoogleraar aan Calvin College, VS. Daarnaast heeft hij op het gebied van o.a. vermogenslektronica vele publicaties en verschillende Amerikaanse patenten op zijn naam staan.

DERDE VAN RIESSEN MEMORIAL LECTURE

TECHNISCHE UNIVERSITEIT DELFT • DR. PAULO RIBEIRO
WOENSDAG 16 OKTOBER 2013 • 14.00 UUR

De Van Riessen Memorial Lecture wordt tweejaarlijks gehouden aan de Technische Universiteit Delft ter herinnering aan prof. dr. Hendrik Van Riessen, de eerste hoogleraar Christelijke Filosofie in Delft.

DBNL – DOOYEWEERDS *A NEW CRITIQUE ONLINE*

Sinds 1 februari heeft de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL) *A New Critique of Theoretical Thought* van Herman Dooyeweerd online beschikbaar gesteld.

Sinds 1 juli 2008 waren de drie delen van de *Wijsbegeerte der Wetsidee* al digitaal beschikbaar op de DBNL-website. Dit werk van Dooyeweerd behoort tot de door de Nederlandse overheid officieel erkende 'duizend sleutelteksten' van de Nederlandse cultuurgeschiedenis.

In samenwerking met de Stichting Dr. Abraham Kuyperfonds heeft de Stichting voor Christelijke Filosofie in 2009 het initiatief genomen tot de digitale openbaarmaking van ook Dooyeweerds Engelstalige magnum opus. Sinds 1 februari is dit een feit.

U kunt *A New Critique* vinden via de zoekfunctie van de website van de DBNL (<http://www.dbnl.org>)

VERNIEUWD VOOR MEER VERDIEPING

'Een helder overzicht voor studenten waar ze colleges kunnen volgen.' 'Meer informatie over onze hoogleraren beschikbaar stellen en hen echt het gezicht van onze stichting maken.' 'De geschiedenis van de christelijke filosofie op een aantrekkelijke en overzichtelijke manier weergeven.' Zomaar een greep uit de doelen voor de vernieuwing van onze websites.

Na een traject van nadenken, ontwerpen, schrijven en bouwen hebben we sinds begin die jaar een nieuwe Nederlandstalige en een nieuwe Engelstalige website. En binnen deze beide website – die in de basis hetzelfde zijn – hebben we onder andere bovenstaande doelen uitgewerkt.

Zo kunt u op de nieuwe website de cv's van de hoogleraren lezen onder 'Colleges > Hoogleraren'. Of kunt u grasduinen in allerlei pdf-documenten van lezingen en artikelen van de afgelopen jaren onder 'Gedachtegoed > Bibliotheek/ catalogus > Digitale bibliotheek'. Of lees meer over belangrijke momenten of personen uit de geschiedenis van de christelijke filosofie onder 'Gedachtegoed >

Geschiedenis' en lees over het begin van de vereniging of een kort overzicht van het leven van Dooyeweerd.

Al met al genoeg veranderingen om even de website te bezoeken en een kijkje te nemen. Hebt u vragen of opmerkingen over de website, dan horen wij ze graag. Stuur dan een email naar communicatie@christelijkefilosofie.nl.

OPROEP FINANCIËEL ADMINISTRATEUR

De Stichting voor Christelijke Filosofie is op zoek naar een vrijwilliger voor de financiële administratie. Werkzaamheden van deze vrijwilliger zijn: voorbereiden van betalingen, uitzoeken van facturen en betalingen, belasting- en verzekeringszaken en financiële archiveringswerkzaamheden.

We zijn op zoek naar iemand uit de regio Amersfoort-Utrecht die één hele of twee halve dagen per week aanwezig kan zijn op ons kantoor in Amersfoort. Ervaring met boekhouding en administratie is gewenst.

Denkt u ons hierbij te kunnen ondersteunen? Neemt u dan contact op met Hillie van de Streek, directie@christelijkefilosofie.nl of tel.: 033-43 28 288 (ma, di, do, vrij).

SYMPOSIUM 'EEN HANDVOL FILOSOFEN'

Op vrijdag 5 april 2013 vindt het feestelijk symposium ter gelegenheid van het verschijnen van het boek 'Een handvol filosofen: Een geschiedenis van de filosofiebeoefening aan de Vrije Universiteit in Amsterdam van 1880 tot 2012' van prof.dr. H.E.S. Woldring, emeritus hoogleraar politieke filosofie aan de Faculteit der Wijsbegeerte plaats. U bent van harte welkom om bij dit symposium aanwezig te zijn. Meer informatie vindt u op onze website: www.christelijkefilosofie.nl.

WAR-BIJeenKOMST 5 FEBRUARI 2013

Op 5 februari jl. was de jaarlijkse *Wetenschappelijke Advies Raad* (WAR)-bijeenkomst. Van oorsprong was de adviesraad een onderdeel van het Instituut voor Cultuurethiek (ICE). Maar sinds 2012 maakt dit onderdeel uit van Stichting Christelijke Filosofie. Het afgelopen jaar organiseerde Stichting Christelijke Filosofie de WAR-bijeenkomst voor het eerst in samenwerking met ForumC en het Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut. Uitgaande van de bestaande doelen om (1) inhoudelijk een aantal thema's te bespreken en (2) elkaar te ontmoeten c.q. te netwerken, had de bijeenkomst een extra tintje doordat naast de huidige leden van de WAR ook jonge onderzoekers/promovendi, postdocs, hoogleraren en aanpalende organisaties waren uitgenodigd.

De behoefte om kennis uit te wisselen over onderzoeksideeën dan wel -voorstellen, binnen zowel de geesteswetenschappen als de bètawetenschappen, bleek groot te zijn. De WAR-bijeenkomst was goed bezocht door diverse wetenschappers.

STICHTING VOOR
CHRISTELIJKE FILOSOFIE

Aspecten van christelijke filosofie is het informatiebulletin van de Vereniging voor Reformatorische Wijsbegeerte en Stichting voor Christelijke Filosofie. De vereniging beoefent wijsbegeerte bij het licht van de Bijbel als het Woord van God. De stichting heeft als doel vruchten daarvan te verbreiden. Beide doen dit vanuit de overtuiging dat alle filosofie religieus bepaald is. Aspecten wordt op verzoek toegestuurd.

Contributie en abonnementsprijzen per 1 januari 2012
als vastgesteld in de ledenvergadering van de VRW 15-1-2011:

- Contributie VRW: € 60,- per jaar (studenten: € 30,-); buiten Nederland: € 60,-
- Abonnement *Beweging*: zie www.Bewegingonline.nl > Abonneren
- Abonnement *Philosophia Reformata*: zie www.Philosophia-Reformata.org > Subscription

Bestuur van de vereniging en stichting

Drs. A. Berger (*voorzitter*)
Prof. dr. G.J. Bujs (*algemeen*)
Mw. D.E. Slump-Schoonhoven (*studenten en internationaal*)
Dhr. A.F. de Visser
Drs. W. Vollbehre (*secretaris*)
Dhr. T.A.G. Zeldenrust (*PR en marketing*)

Curatorium van de stichting

Prof. dr. ir. Van der Duyn Schouten (*voorzitter*)
Prof. dr. J.J. Graafland
Prof. dr. J.C. Kennedy
Prof. dr. G. Nienhuis

Docenten van de stichting

Dr. R. Henderson (*Zwolle*)
Prof. dr. J. Hoogland (*Twente*)
Prof. dr. ir. H. Jochemsen (*Wageningen*)
Prof. dr. R. Kuiper (*Rotterdam*)
Mw. prof. dr. R. van Riessen (*Leiden*)
Dr. ir. J. van der Stoep (*Ede*)
Prof. dr. M.J. Verkerk (*Eindhoven en Maastricht*)
Prof. dr. M.J. de Vries (*Delft*)

Centrum voor Christelijke Filosofie

Mw. H.C. de Graaf (*PR en communicatie*)
Mw. A. Meyvogel (*secretaresse*)
Mw. drs. H.J. van de Streek (*directeur*)

Vrijwilligers

Mw. ir. I.M. de Graaf (*administratie*)
F. Rickets (*facilitaire dienst*)
Dr. P.C. Vijfhuizen (*financieel management*)
B. de Vries (*archieff*)
Dr. Bruce Wearne (*vertaler*)

Contact

Utrechtseweg 1A
3811 NA Amersfoort
Postbus 2220
3800 CE Amersfoort
telefoon (033) 43 28 288
fax (033) 44 81 940
email: info@christelijkefilosofie.nl
website www.christelijkefilosofie.nl

Rekeningnummers Stichting voor Christelijke Filosofie

ING 120 95 98
ABN AMRO 53 90 43 796

Ontwerp

Bart van der Griendt, Mediahuis

DTP & Druk

Buijten & Schipperheijn, Amsterdam

issn 0921-3031